

Opening, welkom en toelichting

Delia Nijdam opent de bijeenkomst en heet iedereen van harte welkom. We starten met een korte film over wat de omgevingsvisie inhoudt.

De gemeente is wettelijk verplicht een omgevingsvisie vast te stellen. In welke vorm mag iedere gemeente zelf bepalen.

We streven ernaar de concept omgevingsvisie in het eerste kwartaal van 2021 klaar te hebben. Vaststelling door de gemeenteraad vindt op een later moment plaats.

De gemeente wil de inwoners betrekken bij de totstandkoming van de omgevingsvisie.

Hiertoe is het volgende gebeurd of ingepland:

- Enquête leefbaarheid - bijna 2000 inwoners hebben de enquête ingevuld. De uitkomsten zijn te zien op www.typischtynaarlo.nl onder downloads.
- In gesprek gaan met de inwoners
In de grote kernen heeft aan het begin van het jaar een drietal goed bezochte bijeenkomsten plaatsgevonden. Dit is de laatste bijeenkomst van de kleine kernen, die we in verband met corona organiseren in de raadszaal van het gemeentehuis.
- Een schilderwedstrijd voor scholen.
- Advertentie / driehoeksborden met stellingen waarop u kon reageren.
- U vindt informatie en gespreksverslagen op de website www.typischtynaarlo.nl

De 6 aanwezige inwoners stellen zich voor en geven aan welke punten zij belangrijk vinden om vanavond over te spreken. Zij noemen:

- Leefbaarheid en karakter platteland
- Mobiliteit
- Duurzaamheid
- Behoud school
- Snelheid Norgeweg
- Wonen/Nieuwbouw en starterswoningen
- Fietspaden

De 3 aanwezige raadsleden zijn vooral aanwezig om te horen wat er leeft onder inwoners.

Duurzaamheid

Toelichting

De regionale energiestrategie (RES) geeft aan dat we van fossiele brandstoffen over moeten naar het opwekken van duurzame energie. Dit heeft ruimtelijke consequenties, hier liggen dan ook uitdagingen. Het duurzaam opwekken van energie met een mix van energiebronnen zoals zon op daken, zonnevelden en windmolens. Duurzaamheid moet dan ook een plek krijgen in de Omgevingsvisie.

Er moet gezocht worden naar plekken in de gemeente waar hernieuwbare energie goed kan worden ingepast. Hoe kijkt u hier tegenaan?

John Willemse vraagt de aanwezigen om 1 woord te noemen dat bij hen opkomt bij duurzaamheid en om aan te geven welke punten zij belangrijk vinden om te bespreken.

De woorden

Grote collectieven – Zonnepanelen of windmolens – Isolatie – urgentie voelen – Ambassadeurs à la glasvezel

Bespreekpunten

De bespreekpunten worden hieronder genoemd met daarbij direct de verslaglegging.

Van het aardgas af

- Collectiviteit

John Willemse vraagt hoe we in Yde de Punt van het aardgas af kunnen gaan en wat daar voor nodig is.

- Inwoners pleiten voor grote collectieven, dan kun je meer. Gebrek aan collectiviteit is nadelig voor schaalvergroting.
- Maak het interessant voor inwoners om mee te doen.
- Een inwoner geeft aan dat een dak te klein is. Je moet grote investeringen doen om er een haalbare businesscase van te maken. Er is ervaring opgedaan met glasvezel.

- John Willemse vraagt wie er zouden kunnen investeren.

- Zowel bedrijven als inwoners kunnen investeren. Daarnaast investeerders betrekken voor financiën. Wel 100% eigendom van inwoners.
- Een inwoner vraagt of er al geïnventariseerd is wat er al aan zonnepanelen aanwezig is in Yde De Punt. John Willemse geeft aan dat bekend is wat het totaal opgesteld vermogen aan zonnepanelen is bij woningen per wijk.

Hernieuwbare energie

- Tynaarlose opgave (n.a.v. Klimaatakkoord) - Gevraagd wordt of de opwekking op het vliegveld Eelde is gereserveerd voor deze regio/gemeente. John Willemse geeft aan dat we met alle regio's de landelijke opgave moeten realiseren. Zonnepark GAE telt mee voor voor de opgave van de gemeente.
- John Willemse legt uit waar we nu staan. Als het gaat om hernieuwbare energie dan is er op dit moment 30 ha zonneparken gerealiseerd in de gemeente en is er nog 75 ha extra nodig tot 2030.
 - Niet in Yde wordt gezegd door een inwoner. Een andere inwoner stelt voor agrarische gronden te gebruiken, maar 75 ha is te veel. Alternatief zouden molens kunnen zijn. Ook voor agrarische bedrijven. Ook kan gedacht worden aan dubbelgebruik ten gunste van de biodiversiteit. Ten zuiden van Assen is er tussen de zonnepanelen een kruidenmengsel gezaaid.
- De gemeente vraagt welke plekken inwoners nog meer zien voor hernieuwbare energie. Genoemd worden: Veilingterrein zonnepanelen – Vriezerbrug Zuid – grote daken – voormalige vuilstort Eelde – A28 taluds op- afritten – geluidswallen.

Energiebesparing

- Energiebesparing huidige woningen

Inwoners geven aan als eerste te willen investeren in het verduurzamen van woningen met groene energie.

- Warmtetransitie

John Willemse geeft aan dat het grootste deel warmte is dat gebruikt wordt in de bebouwde omgeving. Elektriciteit is een beperkter deel. Er is een provinciale, gemeentelijke en een landelijke visie, maar de grote onderlegger is het klimaatakkoord en het gasbesluit. Een inwoner vindt dat we ons hier niet afhankelijk van moeten maken voor investeringen.

- Windmolens

John Willemse vraagt hoe tegen windmolens aan gekeken wordt. Windmolens met een grote tiphoogte van 200 meter of meer. Inwoners vragen waarom zo hoog. Kleine windmolens kunnen toch prima, bijvoorbeeld in Zuidlaarderveen. John Willemse legt uit dat van de kleine molens grote aantallen nodig zijn ter compensatie van de benodigde 75 ha panelen. In de gemeente Tynaarlo is plek voor 6 tot 18 grote molens waar geen directe wettelijke beperkingen voor gelden. Een inwoner stelt voor om te lobbyen voor een kerncentrale. Er is niet veel voor nodig en het is goed voor heel Nederland. Ook klein in omloop; om de 5 jaar nieuwe staaf plaatsen. Inwoners geven aan dat je uiteindelijk een afweging zou moeten maken waar je als dorp/in de gemeente voor gaat.

- Zonneparken

John Willemse legt uit dat de opgave studie voor de gemeente is om ruimte te zoeken voor 75 ha zonnepark in 2030. Het is nog niet nodig om precies aan te geven waar, maar wel is het nodig om richting te geven in de Omgevingsvisie, inclusief landschappelijk inpassing. Alleen zon op dak is onvoldoende. Vraag is hoe dat te doen voor Yde De Punt. Hoe kijkt u er tegen aan.

- Een inwoner geeft aan niet in Yde. Eelde heeft al een grote hoeveelheid panelen op het vliegveld.
- Een inwoner stelt voor om in te zetten op (herbruikbare) isolatie + zonnepanelen bij particulieren en om daarnaast woningbouwverenigingen te benaderen. In de op te stellen warmtetransitie visie samen einddoel bepalen.
- Er zijn ook ideeën voor een collectieve aanpak. De opmerking wordt gemaakt dat het uitkopen van een boer voor panelen op een weiland makkelijker is dan individueel inwoners benaderen, dat is veel moeilijker.
- John Willemse vraagt of er draagvlak is voor collectieve isolatie in Yde De Punt. Een inwoner geeft aan dat er veel ervaring is opgedaan bij het glasvezel traject en dat van die ervaringen gebruik gemaakt zou moeten worden. Letterlijk iedereen hierover gaan bevragen.
- Een inwoner stelt voor dat de gemeente aan het dorp vraagt waar inwoners hulp bij nodig hebben. Een ontwikkelaar die het met de gemeente gaat regelen zou ook een optie kunnen zijn. Een molen als collectief voor het dorp zou wel iets zijn. Inwoners geven aan het voor het draagvlak belangrijk te vinden om betrokken te worden, maar dat het tegelijkertijd lastig is om volledig draagvlak te krijgen, welke vorm je ook kiest.

- Er wordt opgemerkt dat wanneer agrariërs stoppen er geen gronden vrij komen. Er is 'grondhonger' in agrarische gebied. Goede organische grond komt nooit vrij voor panelen.
- De gemeente vraagt of inwoners plekken zien voor zonneparken waar men er 'minder last' van heeft. Een inwoner oppert om met de directe omgeving afspraken te maken om als inwoners mee te kunnen profiteren. Bijvoorbeeld 50% mede-eigenaarschap genereren. Dit zou dan wel wettelijk afgedwongen moeten kunnen worden met een terugverdienmodel. Andere opties die nog benoemd worden zijn:
 - Isolatie + zon op dak
 - Veilingterrein met P terrein
 - Oude stort Eelde, is de aanvliegeroute voor het vliegveld
 - Langs het kanaal + Burgemeester Legroweg
 - Gemeentehuis, maar daar liggen al panelen op het dak
 - Alle opties bekijken, ook technische haalbaarheid op daken waar het nu niet kan
 - Taluds van de A28
 - Op- en afritten snelweg
 - Op geluidswallen van Rijkswaterstaat (In Duitsland ook)
- Een inwoner merkt op het vreemd te vinden dat het aanpassen van een woning op agrarisch terrein niet kan, maar het inpassen van zonneparken wel.
- Dorpsbelangen geeft aan dat zon op grote daken geen eenvoudig proces is en veel haken en ogen kent. Daar is hulp bij nodig voor de aanvraag, het proces + financieel.

Leefbare Dorpen

Toelichting

Rob van Vliet geeft een korte toelichting en vertelt welke onderwerpen onder leefbaarheid vallen. Het gaat om wonen, verkeer, scholen, winkels en voorzieningen.

De score in het leefbaarheidsonderzoek is een 7,9 en voor de woning een 8. De belangrijkste kwaliteiten zijn de rust, natuur, ruimte, samenhang en onderlinge contacten.

Wat betreft voorzieningen scoort winkels het laagst, al wordt het ontbreken van winkels niet als een probleem gezien. De medische voorzieningen scoren ook lager, misschien mist het dorp die toch. De school scoort net iets hoger.

Dorpsbelangen vraagt of het onderzoek wel een objectief beeld geeft en wie de enquête hebben ingevuld. Er wordt uitgelegd dat veelal 40+ ers den enquête hebben ingevuld en een kleiner aantal 80+ ers. Volledig representatief is het onderzoek niet, maar dit is ook niet het doel geweest. Het geeft wel een beeld van hoe inwoners tegen hun dorp aan kijken.

Inwoners wordt gevraagd welke punten zij vanavond van belang vinden om te bespreken. Onderstaand de genoemde punten met daarbij direct de inbreng van inwoners.

Sociale samenhang

- Inwoners geven aan dat de ervaring is dat ouderen nu naar Eelde of Vries gaan. Daarnaast kan de jeugd geen huis kopen in het dorp omdat het te duur is voor starters. Er zijn in het

verleden 7 starterswoningen gebouwd in Yde, maar daar zouden inwoners graag meer van zien. Als er jonge mensen in Yde komen wonen, is dat goed voor de sportvoorzieningen en de school. Anders ziet het er voor het behoud van voorzieningen somber uit.

- Rob van Vliet vraagt of er behoefte is aan woningen specifiek voor ouderen in Yde De Punt. Als voorbeeld wordt het initiatief van Pathuis in Zeijen genoemd. Inwoners geven aan dat zij inschatten dat daar zeker belangstelling voor is.
- Als een boerderij te koop komt zou dit herontwikkeld kunnen worden naar woningen voor jong en oud, zodat ze elkaar goed kunnen helpen. Inwoners geven aan alleen geen idee te hebben hoe dat te realiseren. Een woningbouwvereniging zou precies het goede kunnen ontwikkelen. De gemeente zou een woningbouwvereniging hiertoe kunnen stimuleren. Het is lastig om als particulier een dergelijk initiatief op te pakken, hier is hulp bij nodig.
- Kinderen + pa/ma op boerderij met schuur zou ook een optie kunnen zijn. Een splitsing per locatie zou dan een optie zijn met een tijdelijke vergunning. Aan de Norgerweg heeft de woningbouwvereniging in een boerderij appartementen.
- Inwoners geven aan dat oude vrijstaande woningen een hoger energieverbruik hebben, waardoor je duurder woont. Hier zou iets mee moeten gebeuren zoals nieuwbouw of opknappen. Aan de Pelikaanstraat zijn nieuwe woningen gebouwd en aan de Breukenweg zijn starterswoningen gekomen. Inwoners geven aan dat woningen na verkoop vaak verbouwd worden.

Bereikbaarheid

Openbaar vervoer

Inwoners geven aan dat het ontbreken van openbaar vervoer een gemis is voor Yde De Punt.

Fietspaden

- De dorpen Yde De Punt en Donderen zouden graag zien dat er een vrijliggend fietspad komt langs de Norgerweg. Vanaf het sportveld wordt er hard gereden. Daarnaast is het nu erg donker langs de Norgerweg. Ouders met kinderen uit Donderen en Yde kiezen voor scholen in Vries omdat er een fietspad ligt naar Vries. Wanneer er een goede fietsverbinding zou zijn naar Yde, zullen ouders eerder ook de school in Yde in hun afweging meenemen.
- Tijdens de ruilverkaveling is er in samenwerking met de Provincie Drenthe gekeken naar een fietspad langs de Norgerweg door de weilanden. De voormalige gemeente Vries heeft destijds gronden aangekocht langs de Norgerweg voor de aanleg van een fietspad, echter is het plan uiteindelijk niet doorgegaan en zijn de gronden weer verkocht.

Dorpsommetjes

Er zijn verschillende kleine ommetjes. Er is een iemand in Yde die wandelingen organiseert met een stukje uitleg over de historie. Aanvullende ideeën zijn: realiseren fietspad Kerkweg Yde- Vries en een schelpenpaadje achterlangs de Bunnerzandweg en de baan van het vliegveld.

Transferium Yde De Punt

Enkele inwoners zetten vraagtekens bij de nut en noodzaak van een transferium bij Yde De Punt, mede gelet op het transferium dat al bij Haren ligt. Als inwoner moet je straks op de fiets naar De Punt en dan met de bus. Dat is geen voordeel voor Yde. Ieder half uur gaat er al een bus naar Groningen en Assen. Zijn er wel voordelen vraagt een inwoner. De gemeente legt uit dat de bereikbaarheid en veiligheid van de toeritten door het transferium beter worden. Daarnaast gaat

de P+R bus Haren die doorrijdt naar de Punt iedere 10 minuten in plaats van ieder half uur. Dit scheelt tijd. Een inwoner vraagt of er op het punt van de fietssnelweg ter hoogte van het transferium een fietsbrug of een tunnel gaat komen. De gemeente geeft aan dat er nog niets is besloten. Er wordt door een inwoner opgemerkt dat er onderzoek gedaan is naar de overkill aan licht en geluid van het transferium Haren. Opgemerkt wordt dat voor transferium De Punt ook gedacht zou kunnen worden aan intelligente verlichting.

Verkeersveiligheid

- Yde is een 30 km gebied, echter wordt er te hard gereden. Verkeer op de rotonde naar Norg, Peize en Roden dat naar Groningen wil, heeft in principe niets te zoeken in Yde. De N386 zou dan gebruikt moeten worden. De sluiproute langs Yde De Punt, zeker ook voor bedrijfsverkeer, moet er uit volgens inwoners. Delia Nijdam vraagt of inwoners hier ideeën bij hebben. Genoemd worden aanpassingen creëren in de weg, politiecontrole of het plaatsen van bloembakken. Dat werkt in Onnen ook goed. Een eenzijdige versmalling zoals in Zeegse werkt niet goed, er ontstaat een racebaan wie het eerst mag. Per dorp zouden de opties verkend kunnen worden. Het heeft te maken met gedrag.

Recreatie

- Fietspad ook recreatief gebruiken geeft meer mogelijkheden door het iets te verbreden. Geen horeca is wel een verarming voor het dorp. Er is een wandelgebied tussen vliegveld/dorp, in eigendom en onderhoud van dorpsbelangen. Rob van Vliet vraagt of het gebied van Yde wel voldoende bekend is. Wordt het wel voldoende gebruikt of moet dit worden gestimuleerd en aangevuld met horeca? Inwoners geven aan dat door de fietssnelweg de horeca minder kans heeft. Stimuleren zou wel extra kansen geven. Recreanten/fietsers zoeken onderweg andere, smallere paden en gaan onderweg geen horeca zoeken. Er zijn geen hoge verwachtingen voor de ondernemers door de aanleg van de fietssnelweg. Dorpsbelangen geeft aan dat het fietspad voor het dorp aan de verkeerde kant van het kanaal ligt.

Vitaal Platteland

Toelichting

Er is veel platteland in deze omgeving. Gevraagd wordt hoe inwoners aan kijken tegen biodiversiteit.

- Eikenprocessierups - Er wordt door een inwoner aangegeven dat de eikenprocessierups naar het noorden trekt. Er zijn hier veel eiken en het landschap is eentonig. Er is daarom biodiversiteit nodig in alle lagen. Er zijn geen natuurlijke vijanden. Initiatiefnemers willen tegen juni/juli 2021 een plan ontwikkeld hebben en hebben hiervoor contact met de gemeente en draagvlak van de bevolking. Met een kennisteam wordt een stappenplan in fasen gemaakt met de belangrijkste betrokkenen dorpsbelangen en de gemeente.
- Overhoekjes - Inwoners geven aan dat er mogelijkheden zijn om waar het kan vergeten hoekjes in te planten en niet meer te maaien. Zet er onderbegroeiing neer. Er wordt hiervoor een plan gemaakt met een enthousiast team en veel support. Ongedierte maakt een opmars. Plant bollen en zaden. Naast dat het nodig is, kan door anders te beheren ook geld bespaard worden en een mooi landschap gemaakt worden. Preventief werken in plaats van curatief.

Afsluiting

Delia Nijdam bedankt een ieder voor de aanwezigheid en inbreng.

Het verslag van dit overleg plaatsen we op de website www.typischtynaarlo.nl en zal door Renate Beugelink aan de dorpsbelangen worden gestuurd. De inbreng die u vanavond heeft gegeven nemen wij mee als input voor de omgevingsvisie.

Uiteindelijk zullen er integrale afwegingen gemaakt worden. Er wordt gevraagd hoe de afweging plaats vindt. Delia Nijdam legt uit dat de afwegingen gemaakt wordt op basis van onder meer de inbreng gedurende het participatieproces, beleid en ontwikkelingen die spelen. Op basis daarvan zal uiteindelijk een integrale afweging gemaakt worden, waarvan op voorhand niet te zeggen is wat in welk geval zwaarder weegt, uiteindelijk gaat het om de motivatie die eronder ligt.

Renate Beugelink, 24 september 2020

